

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJNER LAJOS.

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Platiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólítások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12
Negyedévre ———— 6
Egy hóra ———— 2
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 284. szám.

Péntek, dec. 11.

Harc az alkohol ellen.

— december 11.

Említettük már, hogy a fővárosban komoly mozgalom indult meg az alkohol ellen s külön is méltattuk ennek jelentőségét.

A kérdés oly nagyfontosságú, hogy szükségesnek tartjuk ismételtén visszatérni rá s közremunkálni abban, hogy a kérdés napirenden tartassék s a mozgalom el ne aludjék.

Az alkohol élvezete, vagy szorosabban véve pálinkafogyasztás, az emberiségnek már hosszú idő óta átka, pusztító hadjáratok, pestisek, kolerák, dögvészek, földrengések és egyéb itéletnapok, együttvéve nem tettek arnyi kárt benne, mint ez a tüzital.

E helyen nem először emlegetjük azt, mint amit most is mondunk, hogy a pálinkából magának üzleti hasznot csináló állam nem áll erkölcsi alapon és voltaképpen önmagát uszorazza ki mert apránként tönkreteszi, demoralizálja és apránként bűnbe kergeti az államalkotó népet.

Kétségtelen, hogy a szeszfogyasztás sok milliós jövedelmet jelent az államnak, de sokkal több kárt okoz neki.

Az a komoly és értékes mozgalom, amelyet az országos alkohol-bizottság a belügyminiszter elnöklete alatt az alkohol mértékletes fogyasztása ellen megindított, a legüdvösebb aktusok egyike.

Az országos alkohol-bizottság egyik feladata, hogy az alkohol fogyasztásra nézve statisztikai adatokat gyűjtsön. Most kezd hozzá. Előzetlenítő számadatokra fog bukkanni, amik megdöbbenést keltenek.

Régi statisztikáink nem sokat érnek ugyan, mert bennük gyakran előfordul a számokkal való önkényes játszás, de azért valamelyes képet mégis csak mutatnak. Így a Keleti-féle régi statisztika szerint is az országban két millió négyszázhetven ezer

hektoliter borfogyasztással szemben két millió százyolcvanhétezer hektoliter pálinkafogyasztás áll. Irtózatossá numerusok! Bár adná az Isten, hogy tévesek lennének és ne volna igazuk: de pedig nagyon is igazak. Sőt azóta a pálinkafogyasztás emelkedett, a borfogyasztás csökkent. Boraink külföldre mennek, okosabban élő nemzetek fogyasztása részére, míg a pálinka itthon vidáman éli szegénytelen világát. Mint fekély, mint bűn, mint vétek, mint gyalázat.

Azokban az országokban, ahol nem örökké csak a közjoggal törődnek, hanem a társadalom betegségeivel is foglalkoznak az erre hivatottak, már régen megállapította a hiteles statisztika, hogy a törvény, a tisztesség, az erkölcs ellen elkövetett bűnöknek nyolcad része a pálinka rovására irandó. Száz bűn és vétek közül nyolcvanát a gügyi csinál.

Ezen az alapon nem lenne nehéz kiszámítani, hogy mennyivel kevesebb rendőri és csendőri, bünyügyi, bírósági, börtöni és börtönöri kiadás terhelné az államkasszát, ha a pálinkafogyasztás hatóságos törvényi intézkedésekkel a lehető legcsekélyebbre leszoríthatnák.

A vasárnapi pálinkaszünet elmélete szintén csak aféle ideális gondolat, amely a gyakorlatban kevés eredménnyel kecsegtet. Az amerikai egyesült államok néhány államában törvényileg volt szabályozva az ünnepnap abszolút koresmaszünet, de az eredmény csak annyi, hogy aki azelőtt vasárnap pálinkázott be, az most szombaton szopja le magát és a mellett a záróra előtt még vásárol magának annyi pálinkát, amennyi a vasárnapi fogyasztásra elég.

Az országos alkohol-bizottság a pálinkapestis ellen csak akkor veheti fel eredményesen a harcot, ha képes lesz a nagyösszesség kedvéért átgázolni egyéni érdekeken. Nem fölolvasások és előadások,

nem kenetteljes frázisok kellenek ide, hanem törvény. Ugyis Andrassy mondta nemrég, hogy azért van annyi eladósodottság Magyarországon, mert az emberek nem a jövedelmeik, hanem az igényeik arányában szeretnek élni. Hát nagyon jó volna a pálinkafogyasztási igényeiktől törvényes erővel ütni el a tisztelt magyarokat. Célszerű paragrafusokkal oldalba ütvén őket, talán még észre is térnének.

A városi tisztújítás.

— A pályázók. —

Nagybecskerek, december 11.

Mint ismeretes, holnap lesz a városi tisztújító közgyűlése, amelyre már hetek óta készülnek s az egyes pártok csendben ugyan, de azért nagy buzgósággal igyekeznek híveket szerezni a maguk emberének. A szerb ajku városatyák csak a napokban tartották meg együttes értekezletüket, amelyen a tulnyomó többség dr. Perisics Zoltán mellett foglalt állást, míg ellenjelöltje, Krsztics János csak nagyon kevés szavazatot kapott. Tekintetbe véve már most azt, hogy a többi képviselőtestületi tagok is nagyjából Perisics mellett vannak, bizonyosra lehet venni, hogy polgármesternek megint dr. Perisicset választják meg tulnyomó többséggel. Nagyjobb küzdelem egyedül csak az ügyészi és esetleg a mérnöki állások betöltésénél lesz. Az ügyészi állásra dr. Végh Lajoson kívül még dr. Vaszity Endre és dr. Zsupanszki Szlavkó pályáztak, de bizonyosra itt is az eddigi ügyész, dr. Végh lesz a győztes. A mérnöki állásnál Jakoby Gábornak erős ellenfele akadt Maties Milivoj személyében. Az apróbb állások betöltésénél szintén erős lesz a küzdelem, amennyiben az iktatói és irnoki állásra sokan pályáznak. A többi állásokra minden valószínűség szerint az eddigi tisztviselőket választják meg.

Az egyes állásokra kiirt pályázatok különben a tegnapi napon lejártak s az alispáni hivatalhoz a következők adták be pályázatukat:

A polgármesteri állásra: Dr. Perisics Zoltán és Krsztics János.

A „TORONTÁL” tárcája.

Levél egy arckép. 32.

Hozzad, neked nem irhatok levelet. Nem tudom elfogadnád-e, avagy haragosan feladodnád-e? Harmadik helyzet nincs és e lehetőség kettő egyiktáma sebet verbe a lelkenem. Jobb ez így. Szébb ez így. Talán csalódnék és talán csalódnál te is. Így van vagy, amilyenek én akarlak, amilyenek én szeretnék. Így megérted minden szavam és én is megértem minden elrejtett gondolatodat. Nem áll közöttünk semmi előítélet, aggodalom, kodalat, akadály, nem kell aggodni, félni, rettegni a sokaság mosolyától, vagy irigykedésétől s nem kell félni önmagunktól. Mintha a szerelmünk, ah, bocsáss meg, mintha a szerelmem hófehér selyemkendőbe öltözködne. Lehet ez? Maráchat ez így? Azt hiszem, igen.

Tudom, gyávaóság ez tőlem. Félem a szavadat, félem a tekintetted, félem a kezéd érintését, félem a Lársonyos ajkad mosolyát. Félem

azt a pillanatot, amely összehoz veled. Félem azt, ami azután következik. Félem az összekötözést magammal, félem azt a lángot, félem azt a tüzet, amelyet akkor szabadjára eresztene a szívem, az érted rajongó, téged imádó lelke. Jobb ez így. Almodok és nézem az arcképed: nem, nézem az arcod vonalait, az ujjaid hajlását, a szemed villanását, amelyet az az eszes gép a fénylő papírra rögzített. Nézem a fehér, lágy vonalú és mégis erős vállad, a nyakad, a lihegő ajakkal, szikrátverő szemekkel sokszor bámult, férfikábító nyakad és arról elmélkedem, hogy milyen jó lesz, ha mi soha, de soha sem találkozunk.

Pedig volna rá mód és alkalom. Nem. Minek? Mi ketten amugysem tudjuk másfelé forgatni a világ kerekét. Azt mondtam, mi ketten. Mintha tudnám, hogy te is akarnád? Hátha nem? Milyen jó azt hinnem, hogy igen. De akár együtt, akár egyedül, mindegy az. Gyengék vagyunk ahhoz, hogy összetörjünk mindent, ami körülöttünk van, hogy aztán a romdarabokból építsük meg a mi légvárunkat. Jobb ez így.

Milyen komoly lett egyszerre a nézésed. Wilde regényalakja, Dorian Gray jut eszembe,

aki maga fiatal maradt, de az arcképe megöregedett. Úgy lehet az én lelki vonzódásomnak olyan erős érzései fogják körül a lényed, hogy amikor beszélek veled, az arcképeddel, akkor valóban itt vagy e képen, e képből. Vannak érzések, amelyek erősebbek az akaratnál és van olyan akarat, mely bilincsbe veri az érzést. Lehet, hogy te nem akarsz most rám gondolni, de amint ott ülsz himezgetve, olvasgatva az ablaknál, eszedbe jut, hisz nem tudod, hogy az én akaratomra jut eszedbe, igen, igen, eszedbe jut, hogy milyen fájdalmas pillantással néztem legutóbb a szemmedbe, eszedbe jut, hogyan ölelte át a szemem sugara ringó derekad, a saját gyönyörűségében megremegő vállad, eszedbe jut az az ember, akiről tudod, hogy imád: e pillanatban rám gondolsz és e pillanatban itt vagy élve e képen. Lehet, hogy megfajdul büszke fejed a gondolatra, de hidd el, úgy van, hogy valahányszor rám gondolsz, azt én akarom. Nézem a képed, nézem addig, míg egy, nem tudom honnan keletkező érzet megsugja, hogy a te lelked is ott lebeg egyazon gondolat körül.

A képed tehát él és én beszélek veled. És oly jó a képed. Nem utasít el, nem áztat, nem

NAGY KARÁCSONYI OCASSIO-VÁSÁR

NAGY KARÁCSONYI OCASSIO-VÁSÁR

PETRY JAKAB :: NAGYBECSEKEREK

Az idény előrehaladottsága miatt dusan felszerelt raktáramat

női, férfi és gyermekruha, valamint mindennemű szörmeáru-különlegességeket
mésésen olcsó, leszállított árak mellett

adck el, miért is mi denkinék jól felfogott érdekében ajánlom, hogy szükségletét nálam szerezze be.

KITUNÓ MÉRTEK UTÁNI SZABÓSAÉ.

895—x.31

NAGY RAKTÁR FÉRFI ÉS FIU KALAPOKBAN.

A tanácsnoki állásokra: Pánics Dániel, Halmos József és Stefanovics János.

A főszámvevői állásra: Hausladen Mátyás és Havas Dániel.

A tiszti ügyészi állásra: Dr. Végh Lajos, dr. Vászity Endre és dr. Zsupanszki Szilvák.

A mérnöki állásra: Jakoby Gábor és Matics Milivoj.

A pénztárnoki állásra: Filó Róbert.

Az ellenőri állásra: Marinkov János.

Az alszámvevői állásra: Havas Dániel és Steyer Péter.

Az alkapitányi állásra: Kupuszárovcics Jenő.

A közgyámi állásra: Ignatovics Iván.

A városgazdai állásra: Naszke Károly és Hermann Hugó.

A járlatbiztos állásra: Wegling Szilárd.

A levéltárnoki állásra: Schönherr Antal és Steyer Péter.

A pénztári tiszti állásra: Melzer János és Steyer Péter.

Az iktatói állásra: Treisz Géza, Radd János, Zsenár Emil és Koltaszi János.

Az irnoki állásra: Radd János, Berberszki György, Zitkovszky József, Graszl Ferenc, Gruncsics Iván, Reiner Gusztáv, Hoffmann Ede és Koltaszi János.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggel 6 óráig kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 9/45 óráig délután. Ugyanazon napon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délután gőzfürdő. A kádfürdő reggel 6-tól este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva minden nap d. u. 5 óráig este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 óráig este 10-ig.

A szabad iskola (munkásgimnázium) december havi előadásai a következők:

Dec. 11-én: 8-tól 10-ig nemzetgazdaságtan; 9-től 10-ig magyar irodalom.

Dec. 16-án: 8-tól 9-ig fizika; 9-től 10-ig gazdasági földrajz.

Dec. 18-án: 8-tól 9-ig fizika; 9-től 10-ig történelem.

Dec. 30: 8-tól 9-ig fizika; 9-től 10-ig történelem.

December 12. Városi tisztújítás.

1909. jan. 18. Közig. bizottság ülése.

— Személyi hir. Poroszkay Béla megyei főügyész hat héti tartó szabadságra ment.

— Előléptetések a csanádi káptalanban. A király a csanádi székes káptalanban Szentkláray Jenő dr. címzetes apát, éneklőkanonoknak az olvasó, Várady Lipót Árpád dr. címzetes püspök, miniszteri tanácsos, ör-

kinöz, nem, a keped csak néha komolyan, néha mosolyogva reám néz, aszerint, hogy mikép beszélnek hozzá. Nem kell aggodnom, hogy megneheztelsz és nem kell félnem, hogy kinevetsz. Nem hallja senki, hogy mit mondok, nem lesi senki az arcom, mikor nézlek. Vannak pillanatok, amikor úgy érzem, hogy nem egy asszony, nem egy férfihódító szép leány arcképe van előttem, hanem egy régi szentkép, amelyet rajongó hívő módjára lelopam az oltártól, hogy szívem, lelkem minden imádatával vehessem körül és más profán halandó ne moeskolhassa be köznapi imájával.

Nincs is gyönyörteljesebb érzés ennél a rajongó imádatnál. A földi gyönyör porban másképp érzései mily közönségesek, mily durvák, mily lealacsonyított ehhez képest. Ha nem értetem, most érzem, hogy miért korbácsolták magukat halálra fanatikus szerzetesek egy Boticelli madonna előtt, értem a szöges öveket, a szőr-csuhákat, azt a szomjúságot, azt a rajongást, mely a lovagkor szerelmes daliáit lehetetlen hőstettekhez vezérelte és amelyet mi, vagy inkább ők, a ködösű köznapi tömeg, hóbortnak mond.

Nem hóbort az, csak rajongó, az egész embert, az egész lelket, az egész szívet, az egész testet egybefogó, a szeretett lényhez odakapcsoló végtelen és határtalan imádat. Minden korban másképp szerettek az emberek. Nekem, édes, szép virágzó tubarózszám nem ennek a kornak a szerelme kell.

Én nem tudom a fizikai szomjúságom savóval oltani, mikor a lelkem a Kleopátrák lángborára szomjas. Semhogy a sárban kelljen gázolnom, inkább nem mozdulok ki a házból. A mai kor köznapi érzései messze alattam maradnak,

kanonoknak az éneklő, Engels János dr. címzetes prépost, főesperes és idősebb mesterkanonoknak az örkanonokságra, Wittenberger Antal címzetes apát, ifjabb mesterkanonoknak a székesegyházi főesperességre és idősebb mesterkanonokságra, Blaskovits Ferenc címzetes apát, alapítványi kanonoknak az ifjabb mesterkanonokságra való előléptetését jóváhagyta, az ekként megüresedő Bonnáz-féle alapítványi kanonokságot Grósz József dr. lippai esperesnek adományozta, Káplár Mihály nagyikikindai esperest pedig tiszteletbeli kanonokká kinevezte.

— A központi választmány ülése. Torontálvármegye központi választmánya az 1909. évi kiigazított országgyűlési képviselőválasztók névjegyzéke tárgyában december hó 17-én délelőtt 10 órakor az alispáni kisteremben ülést tart.

— Jóváhagyott alapszabályok. A franzföldi iparos dalgyűlés alapszabályait a belügyminiszter 1908. évi 130.119 szám alatt láttaozta.

— A jegyzői nyugdíjnyújtás választmányi ülése. Torontálvármegye jegyzői nyugdíjnyújtás választmánya tegnap délután 4 órakor ülést tartott, amelyen folyó ügyeket intéztek el.

— A csendőrség köréből. Szathmáry József csendőrnagy, kerületi parancsnokhelyettes tegnap Szegedről Nagybecskerekre érkezett s itt szemlélet tartott a csendőrszárny felett.

— A városi tisztújító közgyűlés. Nagybecskerek város képviselőtestülete holnap reggel 9 órakor tartja meg tisztújító közgyűlését a volt esküdtzéki teremben, amelyen betöltik a választás alá kerülő állásokat.

— Doktorrá avatás. Horváth Andor, a nagybecskerekeli ügyvédjelölt rokonszenves fiatal tagja, a kolozsvári tudományegyetemen folyó hó 5-én jogtudorrá avattatott.

— Házasság. Balogh Henrik, dr. a Szegedi Híradó munkatársa december 6-án, vasárnap délelőtt házasságot kötött rejtőtki Bene Henriette-tel.

— Látogatás a levesosztóban. Jankó Ágoston alispán és neje ma délután a „Gyermekbarát”-egylet elnöke, Mencezer Lipót kíséretében meglátogatták az egylet által fenntartott leveskonyhát, városunk ezen kiváló emberbaráti intézményét. Az alispán és annak minden nemesért lelkesedő neje nagy érdeklődéssel szemlélték az ételosztást, megízlelték az ebédet, meggyőződtek annak jóságáról, sőt az alispáné meleg érdeklődése kiterjedt az étkezés minden részletére és ahol észrevette, hogy 100-nál több gyermek közül valamelyiknek nem jutott elég hamar étel, vagy kenyér, ő maga is segédkezett az ő ismert szeretetreméltóságával az étel és kenyér szétosztásában. Jankó alispán és neje elismerőleg nyilatkoztak a levesosztóban uralkodó rendről és tisztaságról, valamint annak egész működéséről.

— Báro Csavossy Gyula ügye. Ugy a fővárosi, mint a vidéki hírlapokban ismételtén is utóbbi időben egyes közlemények jelentek meg,

mikor a te szemedbe nézek. Tudom, hogy e világ érzései szerint én tehozzád sohasem közeledhetem, tudom, hogy mi úgy, ahogy ezek az emberek szokták, együtt nem mehetünk. És minek is dobáljam a köznapi érzések sarát hozzád, gyönyörteljes szép leány, mikor én a szellemi desztillálódáson keresztül érzések rajongásával imádhattak.

Nem. Ha repülni tudok a gondolatok és érzések szárnyán, úgy minek gőzölöm a rétek avarát? Minek ferközöm közeledbe, minek firtózzem be lelked bűnös gondolatokkal, minek legyek tanuja saját énem lesüllyedésének, minek, mikor tudom, hogy a nemesebb emberi érzéseket elharácsolta előlünk a zsugori sors, minek, mikor tudom, hogy a mi számunkra megmaradt, csak úgy lehet a miénk, ha téged, Madonnám, szépem, egyáltalán, gyönyörteljes bársonyajku virágom, ha téged lecipellek, lerántlak, lecsallak, lebiztatlak, lehurcollak oda, amit az emberek sárnak, bűnnek, gyalázatnak neveznek. Én nem tudom, hogy az e valóban? De tudom, hogy az ut odáig kejjel, örömmel, csókkal és öleléssel teljes és én szépséges imádottam, a földi, emberi boldogság helyett, öntudatosan választom, egy más világból való boldogságát.

Én nem titkolom, hogy a hóbortos lovagok rajongó imádatával, fellengzős és kielégítést, enyhülést soha sem találó, lélekborzongató, örökkévaló szerelmével szerettek. A porszemek, az atomok szerelme, a lények szerelme ez. Most, hogy rád nézek, látom, végtelen szomorúság ömlik el az arcodon. Nincs igazad. Örülj, kacagj, hisz győzedelmcskedünk rajtuk, az embereken, a felfogásukon, az életnézetükön, a világrendjükön, a törvényeiken és ami még ennél is több, önmagunkon.

Alfréd Pauvre.

mely szerint báró Csavossy Gyula főrendiházi tag hamis esküt tett volna Gudenus Béla sérelmére. Időközben a főrendiház, — és éppen a feljelentett báró kérelmére — és éppen a feljelentett báró Csavossy mentelmi jogát és őt a büntetőbírósnak kiadta. A feljelentés azonban alaptalannak bizonyult, mi mellett é eebb bizonyíték nem képzelhető annál, hogy az illetékes nagybecskerekeli törvényszék vizsgálóbírája még a báró megidézését sem tartotta szükségesnek, hanem a kir. ügyész a vizsgálat megejtése iránti indítványával is elutasította, mivel a feljelentett cselekményben büntényt egyáltalán nem talált.

— Uj választás a munkásbiztosító pénztárnál. Ezzel a címmel a „Délvidéki Ujság” megírja, hogy a nagybecskerekeli kerületi munkásbiztosító pénztár egyik kisebb tisztségére történt választást megfélebbezték s az országos munkásbiztosító pénztár a választást meg is semmisítette s a két legtöbb szavazatot nyert jelölt között szűkebb választást rendel el. Hát ez eddig tökéletesen rendjén van s nem volna semmi szavunk hozzá, mert a dolog csak mint ujsághír érdekel bennünket. Ehhez a hírhez azonban a „Délvidéki Ujság” december 10-iki számában olyan megjegyzéseket fűz, amelyeket nem lehet szó nélkül hagyni. Laptársunk ugyanis hogy, hogy nem belekeveri a „Torontál”-t a dologba és azt írja, hogy lapunk annak idején a választásról hírt adva, állást foglalt az egyik jelölt mellett s személyi érdekből véleményünkkel terrorizálni akartuk az ellenvéleményt. Ebből a „Délvidéki Ujság” azután a maga ismert modorában még következtetéseket von le lapunk irányára. Erre vonatkozólag most ideiglatjuk szó szerint a választásról annak idején (augusztus 7-én) megjelent hírlapunk, amely így hangzik:

— A munkásbiztosító pénztár köréből. A nagybecskerekeli kerületi munkásbiztosító pénztár tegnap este 8 órakor igazgatósági ülést tartott, amelyen a pénztárnoki, ellenőri és külső-ellenőri állásokat töltötték be. Pénztárnoknak megválasztották Somogyi Józsefet, ellenőrnek Hausladen Tivadart, külső-ellenőrnek pedig Marshall Jánost. Itt említjük meg, hogy Hausladen Tivadarnak ellenőrré választását az ellenpárt, amelynek jelöltje Hell Károly, az „Unser Blatt” című lap szerkesztője volt, megtámadta. Ugyanis Hausladenre és Hellre egyenlő számú szavazatot adtak le s a választást az elnök döntötte el szavazatával Hausladen javára. Hell hívei azzal érvelnek a választás ellen, hogy az alapszabályok értelmében az elnöknek nincs döntő szavazati joga, hanem amennyiben a szavazatok egyformák volnának, akkor a két jelölt között sorshuzással döntenek. Ezzel szemben a pénztár elnöksége azt mondja, hogy ez a formája a választásnak csak az új alapszabályok értelmében történhetnék, az új alapszabályok azonban még nem léptek életbe. A tegnapi választást ennek folytán a régi alapszabályok szerint kellett megejteni, ezek szerint pedig az egyenlőség esetén az elnök dönt s így a választás nem eshetik kifogás alá.

Ebből mindenki, akinek érzéke van az igazság iránt, láthatja, hogy mi egyáltalán nem foglaltunk állást az ügyben, hanem ujságrói kötelességünkhöz híven, az igazsághoz mérten köztünk mind a két fél álláspontját. Nekünk semmiféle álláspontunk vagy véleményünk nem volt, aminthogy nem is lehetett, mert tisztára a pénztár dolga, hogy a két jelölt közül melyiket tartja megfelelő hivatalnoknak. A „Délvidéki Ujság” végül „kérdés nélkül” megállapítja, hogy „ebben az ügyben is”, a választás megsemmisítésével az ő álláspontjuk győzött, amiből konstatálni lehet, hogy az ügyben, amely érdek nélkül semmiféle állásfoglalást nem kívánt, egyedül csak ő foglalt állást. Hogy miért, azt ő tudja — érdek nélkül.

— Köszönetnyilvánítás. A nagybecskerekeli állami ovodákban felállítandó karácsonyfákra adakoztak: Torontálmegyei takaré- és hitelbank 25 kor., Steinitzer Géza 10.—, Franz J. László 5.—, Nagybecskerekeli takaré- és előleg-egylet mint részvénytársaság 15.—, dr. Nagy Dezső 3.—, dr. Mangold Samu 3.—, dr. Pollák Győző 3.—, N. N. 3.—, N. N. 1.—, Nagybecskerekeli takarékpénztár 15.—, Közgazdasági bank 10.—, Babics József 2.—, dr. Plechl Szilárd 5.—, Schulte Vilmos 5.—, B. 150, dr. Daniel Pál 5.—, Jankó Ágoston 2.—, Botka Béla 2.—, Faur Kornél 1.—, Vinczevidy I. 2.—, dr. Vinczevidy Ernő 2.—, Hauser Károly báró 2.—, Gyertyánffy László 5.—, dr. Mihálovics 2.—, Mangold Hermann L. 1.—, Kokits János 1.—, Guttman Mór 1.—, Hiller József és fiai 5.—, Strasser Miksa 1.—, Gyárfás Ödön 5.—, Deutsch Emil 2.—, Winter Bernát 2 korona, Steiner Jakab 1 korona, Fenyves Izsó 1.—

Grünzweig Henrik 2-., Kemenes Oszkár, Braun Armin, Braun Jakab (Eeska), Kertész Márk, Olvasatlan aláírás, dr. Handler Lázár, Holländer Ede 1-1 kor. Nagybecskerek népbank részvénytársulat 5 koronát. A nemesszivü adakozóknak és Steinitzer Géza urnak, az ovodák igaz barátjának a gyűj és szives eszközéséért ezuton hálás köszönetet mond a nagybecskereki állami ovodák felügyelő-bizottsága.

Népszerű előadások Tordán. Tordáról írják lapunknak: Torda községben már az elmúlt évben is nagyon szép és népszerű előadásokat tartott a község értelmisége — hol gazdasági, hol egészségi s más dolgokról. A nép okszerű tanítását f. hó 6-án ismét megkezdette dr. Bögnér János, a község köztisztelőben álló jegyzője. A nagy érdeklődés mellett a nép nyelvén tartott szép értekezés a telekkönyv és földadó kataszteréről szólt. A község nagy tanácssterme zsúfolásig telt meg s a tanulni vágyó magyarok mint kis diákok feszült figyelemmel s kitartó érdeklődéssel hallgatták fáradhatatlan jegyzőjüknek tanulságos előadását. Előadás befejeztével a hallgatók köszönetüket fejezték ki s arra kérték, hogy minél sürűbben tartson nekik előadást.

Karácsonyi és újvi legalkalmasabb ajándékok, ugyszintén eredeti kínai teák, valódi angol jamaikai rum, droguák, kötszerek, likőr és rumesenciák, optikai s fényképezési cikkek stb. kaphatók Melkuhn Dezső drogeriájában, az „Arany csillaghoz” Nagybecskerek. Telefon 95. sz.

Az Uránia Nagybecskereken. Az Uránia tudományos és mozgófényképszínház előadásait — vasuti forgalmi akadály miatt — csak szombaton, e hó 12-én este pont 8 órakor kezdheti meg. Szinre kerül a „XIX. század”, 240 vetített és 5 mozgófényképpel ellátott ujdonság. Irta Pekár Gyula. Elhatározta az igazgatóság, hogy úgy mint Budapesten, itt is nagyszabású elsőrendű mozgófénykép előadásokat is rendez. A változó áram is át lesz alakítva egyenárammá, miáltal a szemet sértő kellemetlen rezgés megszűnik.

Sport-egylet Nagyikindán. Nagyikindáról írják, hogy ott tíz évi szünet után most újból alakult egy torna- és vívőegyesület, melynek eddig huszonöt tagja van. Az egylet, melynek gyakorló helyisége a kikindai főgimnázium tornacsarnoka, elnöknek Zombori Jenő kir. ügyészt, titkárnak Molnár Árpád királyi járásbíró, pénztárosnak Kalmár Jenőt és tornavezetőnek Kalmár Géza főgimnáziumi tornatanárt választotta meg.

Bombamerénylet egy jegyző ellen. Rejtélyes merénylet híre érkezik a temesmegyei Vukovár községből. Eddig ismeretlen tettesek egy dinamittal megtöltött bombát helyeztek el Matheidesz Géza vukovári jegyző lakásának fala alá. A veszedelmes szerszám esti fél tíz óra tájban fel is robbant, nagy ijedséget kelte a lakosság körében. A légnyomás folytán betörték a jegyzői lakószobák ablakai és azok kivül megsérültek több helyen a falak is. Emberéletben szerencsére nem esett kár. A bombát a ház külső fala alá helyezték a tettesek, akik valószínűleg bosszút akartak állani a jegyzőn. A esendőség megindította a nyomozást.

Gazdátlan nyeremények. A legutóbb kiadott hivatalos kimutatás szerint a Jásziv-sorsjegyeknél több mint 20.000 olyan nyeremény van, amért még nem jelentkeztek nyilván azért, mert e sorsjegyek tulajdonosai nem tudják, hogy sorsjegyük ki van húzva. Így van ez a többi sorsjegynél is és mivel ezek a nyeremények bizonyos idő múlva elévülnek, mondhatni, hogy sok millióra menő vagyon pusztul el azért, mert a sorsjegybirtokosok nem elég gondosak és nem jártnak megbízható sorsolási lapot. Ennélfogva akinek sorsjegyei és más értékpapirjai vannak, az ne mulassa el, hogy előfizessen a „Pénzügyi Hírlapra”, amelynek sorsolási mellékletét a Pénzügyi Utmutató a magyar királyi belügyminiszter mint teljesen megbízható szakközönyt, a magyar kir. pénzügyminiszter pedig mint szakértelemmel és pontosan szerkesztett közönyt hivatalosan ajánlott. A lap előfizetői a januári számmal ingyen kapják a Pénzügyi és Tőzsdéi Évkönyvet, amely értékpapírbirtokosokra fontos tudnivalókon kívül tartalmazza a kezdettől fogva kihuzott, de kifizetés végett még be nem mutatott összes sorsjegyek és más értékpapírok jegyzékét, úgy hogy abból mindenki maga is meggyőződhetik, hogy vajjon sorsjegye ki van-e már húzva, vagy nem. A Pénzügyi Hírlap előfizetési ára egy esztendőre az összes mellékletekkel együtt 5 korona, mely összeg legcélszerűbben postautalványnyal küldendő be a kiadóhivatalba: VII., Rákóczi-ut 44. szám alá.

Lövöldözés a balban. Pancsováról írják: A múlt héten nagy táncmulatság volt ott a „Nap” vendéglőben. Javában folyt a mulatság, mikor betoppant oda Wild István ottani kupec erősen felöntve. Ő is belevegült a táncba, mulatságba, de ez nem volt elég. A bali közönség nagy ijedelmére, hogy a mulatság kiadósabb legyen, elővette revolverét s vigan lövöldözni kezdett. A megrémült közönség egy pillanat alatt szétrebbent, futott, menekült mindenki a vadul lövöldöző ember elől s lehet, hogy a mulatságnak szomorú

vége lett volna, ha a zajra, kiabálásra rendőrök nem rontanak a terembe s Wildet le nem fegyverezik. A revolveres mulató ellen az eljárást megindították.

Vérszegénység

ellensúlyozásául tessék SCOTT-féle Emulsiót használni, amely a vért gazdagítja és a test husát szilárdá és egészségessé teszi.

A Scott-féle Emulsió

Az Emulsió vasatlanul a SCOTT-féle módszerrel készült a halászi - kókisfigyelmebe venni.

egyaránt hatásos fiatalnak és öregnek. A gyors javulás meglep és kielégít.

Próbálják meg

és meg fognak erről győződni, mint ahogy ezren és ezren győződtek meg róla az utolsó 32 év lefolyása alatt.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill. Kapható minden gyógytárban. 830b-74

Művészet, irodalom

Modern irodalom. Ezzel a címmel egy kis könyv jelent meg, amely a modern irodalom műveinek jegyzékét tartalmazza, az egyes kiemelkedőbb művek rövid kritikai ismertetésével. A füzet főleg a többek közt lapunk szerkesztőjének, Soma Jánosnak tavaly megjelent „Forradalom” című regényét s a következőket írja róla:

„Nagy feladatot oldott meg a szerző ebben az élettel, mozgással teljes regényben. Ugyanis az új társadalom megszületését, új igazságok eljövételét nem elméleteken, hanem eleven embereken keresztül rajzolta meg eleven tollal, friss fantáziával. Regénye nemesen pihenő óráink gyönyörködtetésére szolgál, hanem új harcok megvívására, új területek meghódítására serkent bennünket.”

Torontali művész kitüntetése. A képzőművészeti társulat mostani nemzetközi téli tárlatának ítélő-bizottsága a napokban döntött a tárlat díjai fölött. A díjak közül a kétezer koronás Röck-díj egyhangulag jutott a tehetséges fiatal szobrászművésznek: Szentgyörgyi Istvánnak „Panasz” című szobraért. A kitüntetett művész Bégaszentgyörgyön született s fiatal ember; alig mult el huszonhat éves szettal először szerepel itthon. Brüsszelben tanult, Van der Stappennél, a világhírű belga szobrásznál, a belga kormány és Torontálmegeye támogatásával. A kiállításon összesen három szobra van, a melyek mindegyike elárulja az igazi művész-tehetséget. A nagy reményekre jogosító művész munkálkodását még néhány esztendőig a belga fővárosban folytatja s csak azután jön haza.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, dec. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház ma megkezdte az appropriációs vitát is, amely ezuttal érdekesnek ígérkezett, mert Polónyi nagy támadásra készült a kormány ellen, a minék már tegnap híre ment. Polónyi tényleg fel is szólalt és ugyszólván egymaga foglalta le az egész ülést, hevesen támadta a kormányt és különböző leleplezéseket tett a paktumról. Polónyi támadása élénk izgalmat keltett a politikai körökben s nem tartják lehetetlennek, hogy bizonyos következményei lesznek.

Az ülésen Justh Gyula elnökölt, ki az elnöki előterjesztések során bemutatta az új bihari képviselőnek, Nádányi Károlynak a megbízó levelét.

Ezután elfogadták a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyokra vonatkozólag az Ausztriával kötött egyezmény 16. és 17. cikke értelmében kiegészítésképp kötött pótszerződés becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot.

Miután néhány mentelmi ügyet intéztek el, sorra került az appropriációs

törvényjavaslat, melyet Hoitsy Pál előadó ismertetett és ajánlott elfogadásra.

Az appropriációhoz először Thaly Kálmán szólott, aki a függetlenségi párt nevében kijelentette, hogy, miután bizalommal viseltetik a kormány iránt, a törvényjavaslatot elfogadja.

Most Polónyi Géza következett szólásra s kijelentette mindjárt, hogy nem fogadja el a törvényjavaslatot, mert nem helyesli a kormánynak a bankkérdésben, az annexió dolgában s a választói jog tekintetében követett politikáját. Élesen támadja a koalíciót s a paktum egyes részleteiről szól. Többek között azt mondja, hogy a koalíció nem a királlyal folytatta a paktum ügyében a tárgyalásokat, hanem Fejérváryval. Azt is mondja, hogy a királynak a kívánsága az volt, hogy a néppárt és az alkotmánypárt kirekesztesenek. (Nagy zaj és mozgás.)

Andrássy Gyula gróf: Ne hozza ferde helyzetbe a királyt!

Kiáltások: Miért nem mondta ezt miniszter korában?

Polónyi Géza tovább szólt ezután a külügyi helyzetről, melyet igen szomorúnak tart. Az annexiót is helyteleníti és azt fejtegeti, hogy az erről szóló királyi kézirat törvénytelen. A fuzióról azt mondja, hogy azt a koalíció csak azért csinálja, hogy azzal az önálló bank és a vámterület kérdését elodázza.

Polónyi lapunk zártakor még beszél.

A folyosón élénken pertraktálják Polónyi támadását s beszélnek, hogy Wekerle és Andrássy esetleg még ma, de legkésőbb holnap válaszolni fognak Polónyi támadására.

Apponyi a királlyal.

Budapest, dec. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Apponyi Albert gróf kultuszminisztert ma délelőtt a király külön kihallgatáson fogadta. A kihallgatás a kongrua és az utonómia ügyével függ össze.

A fuzió.

Budapest, dec. 11. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint politikai körökben beszélnek, a fuzióra nézve a megállapodás a koalíciós pártok között már teljesen kész s még csak a bankkérdés dolgát kell elintézni.

A balkáni események.

Budapest, dec. 11. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Londonból sürgönyzik, az angol kormány megengedte, hogy egyik tengernagya ideiglenesen török szolgálatba lépjen a török haditengerészet rendezésére.

Budapest, dec. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, a bojkott-mozgalom sehogys sem akar szünni, sőt egyre elesedik ez irányban a helyzet. Így Üszkübben bizottságok alakultak, melyek azt tűzték ki célul, hogy a bojkott-mozgalmat ébrentartsák és fejlesszék.

Budapest, dec. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szófiából jelentik, a bolgár kormány az összes fegyvernem-beli ujoncokat, akiket máskor csak január elsejére hívnak be, ezuttal már december 14-dikére behívta.

Budapest, dec. 11. (A „Torontál” ered. táv.) Konstantinápolyi jelentés szerint az ottani „Ikdam” című lap azt írja, hogy Franciaországból Szerbia számára újabb fegyver- és hadiszer-küldemény érkezett Szalonikibe s a porta megengedte a küldeménynek továbbítását Szerbiába.

A török parlament megnyitása.

Budapest, dec. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, a török parlamentet dec 17-én, csütörtökön nyitják meg.

A budapesti keleti akadémia hallgatói a török parlament megnyitása alkalmából üdvözlő-sürgönyt intéztek az ifju török bizottsághoz.

Határidő-üzenet.

Budapest, dec. 11. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április 1909.)	25.42
Buza (októberre)	22.18
Rozs (áprilisra)	23.16
Rozs (októberre 1909.)	19.16
Zab (áprilisra 1909.)	17.44
Tengeri (áprilisra)	14.94

Közgazdaság.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken 1908. évi december hó 11-én megtartott heti vásár alkalmával:

buza	50 klgr.	12.20 korona
kétszeres		7.50
rozs		8.—
árpa		7.30
zab		8.20
kukorica		6.20
repce		12.60
széna I.		10.—
II.		8.—
szalma I.		5.—
II.		5.—
burgonya 1 klgr.		—10
disznóhus I.		1.80
II.		1.70
marhahús I. 1 klgr.		1.46
II.		1.90
borjúhús I.		1.80
II.		1.36
juhús		1.04
zsír		1.60

Felelős szerkesztő: **SOMFAI JÁNOS.**

3020/1908. sz. Törökbecse község előjáróságától.

Hirdetmény.

Törökbecse községénél a **rendőrőrmesteri állás** megüresedvén, arra ezennel pályázat hirdetjük.

Évi fizetése 600 kor., mely utólagos havi részletekben vehető fel, ezenkívül ruházat.

Szabályszerűleg felszerelt kérvények, melyben erkölcsi magaviselet is igazolandó, ezen előjárásnál **f. évi dec. 25-ig** benyújtandók.

Ezen állás 1909. évi január 1-én betöltendő, illetve elfoglalandó.

Előnyben részesülnek igazolványos altsztek, vagy kiszolgált csendőrörsvezetők.

Törökbecse, 1908. évi december 3.

1095-3.3

Az előjáróság.

Bika-eladás.

Ernesztháza község 2 drb 5 és 6 éves, nyugati fajtájú, igen jó állapotban levő

b i k á t

f. évi dec. 15-én d. e. 10 órakor a község-ház előtt nyilvános árverésen elad.

Ernesztháza, 1908. évi dec. 10.

1095-1.1

A község előjárósága.

5637/1908. sz.

1089-3.1

Hirdetmény.

A nagymélt. keresk. m. kir. miniszterium f. évi nov. 14-én 96624/1908. sz. a. kelt rendeletével a Temesbégavölgyi vizsábalyozó társulat céljaira Kismargitta község határában szükségelt földterületekre nézve a kisajátítási eljárást elrendelvé, a tárgyalás **1909. évi jan. 5-ik napjának d. e. 10 órájkor** Kismargitta község-házánál fog megtartatni.

Felhívtnak tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kitűzött tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg.

A kisajátítási tevérajz és összeírás 1—1 példány Kismargitta község-házánál 15 napi közzemlére kitétetett.

Nagybecskerek, 1908. évi dec. 7.

Torontárvármegye közigazgatási bizottsága:

Botka.

főispán.

1089-3.2

1393/1908. Magyarszentmárton község előjáróságától.

Pályázati hirdetmény.

Az elhalálozás folytán megüresedett Magyarszentmárton községi **szülésznői állásra** pályázatot hirdetünk és felhívjuk mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szülésznői oklevéllel felszerelt pályázati kérvényüket **1909. évi jan. 5-ig** alóírt körjegyzőnél benyujtsák.

Ezen állás javadalmazása a következő: A községi pénztárból 120 kor. évi fizetés és minden szülésnél való közreműködésért 2 kor., azonban köteles a baba az igazolt szegényeknél ingyen közreműködni.

A választás napját később tüzzük ki.

Magyarszentmárton, 1908. évi dec. 4.

1087-3.3

Községelőjáróság.

MEGHIVÓ.

Az aurelházai tejszövetkezet

1908. évi november hó 1-én

= délelőtt 8 órakor tartandó =

VII. rendes közgyűlésére

a t. részvényesek meghívataknak.

T á r g y.

1907. évi zárszámadás megvizsgálása.

Bacsik Mihály. **Szeifart Ferenc.**

elnök. ig. tag.

1098-1.1

V. 152/1908. végreh. sz.

1094-1.1

Árverési hirdetmény.

Alóírott bírósági végrehajtó az 1881: LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a perlaszi kir. jár. bir-nak 1908. évi V. 152. sz. végzése következtében Kisfaludy Kálmán temesvári ügyvéd által képviselt a Temesvár Józsefvárosi Takarékpénztár javára 1200 kor. tőke s jár. erejéig 1908. évi június hó 30-ik napján foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2500 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: 60 drb. juh, 2 ökör, 2 ló és 1 omnibusz nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a perlaszi kir. jár. bir-nak 1908. V. 152. sz. végzése folytán 1200 kor. tőkekövetelés, ennek 1908. évi február 19-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 186 korona 55 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig Perlaszon, adós házában leendő megtartására **1908. évi december hó 21-ik (huszonegyedik) napjának d. e. 9 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy az érintett ingóságok az 1881: LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881: LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Perlasz, 1908. évi november 26.

Engl.

kir. bir. végrehajtó.

Szerdán, december hó 16-án

NAGY

TOMBOLA-ESTÉLY.

A tombola tárgyak Frank Lajos ur :: kirakatában tekinthetők meg. ::

Számos látogatást kér

NEUMANN FERENC,

szállodás.

Minden héten egy tombola-estély.

(1100-4.1)

1958/1908. sz. A nagybecskereki járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Jankahid községében megüresedett községi **segédjegyzői állásra** a pályázatot kihirdetem és felhívom a pályázni szándékozókat, hogy minősítésüket igazoló kérvényeiket hozzám legkésőbb **december 20-ig** adják be.

A választás határidejét a pályázati idő leteltével külön ki fogom tüzni.

Javadalma: 1. Évi fizetés állami kiegészítéssel 1000 kor. 2. Közgyámi teendők ellátásáért évi 100 kor.

Nagybecskerek, 1908. évi december 1.

Lowieser Imre,

főszolgabíró.

1088-3.2

A „Zentai Takarékpénztár“ tulajdonát képező

Magyar Király szálloda

Zentán 1909. május hó 1-től bérbeadandó.

==== Közelebbi feltételek megtudhatók ugyanott. ====

1093-1.1

1097-7.4